

Samarbetsavtal för Åbo sysselsättningsområde 1.1.2025 (AN24)

Stadsstyrelsen 16.10.2023 § 285
597/14.07.00/2023

Beredare

Näringslivschef Tomas Eklund, tfn 040 488 5675
fornamn.efternamn@pargas.fi

Bakgrund och mål:

Riksdagen godkände våren 2023 ett lagpaket som gäller en omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen. Största delen av ansvaret för den arbetskraftsservice som tillhandahålls arbetssökande och företag och andra arbetsgivare överförs från staten till kommunerna den 1 januari 2025. Syftet med reformen är en förbättrad matchning mellan utbudet av och efterfrågan på arbetskraft och en snabbare sysselsättning. Målet är att föra de offentliga sysselsättningstjänsterna närmare kunderna som en del av kommunernas uppdrag att stärka livskraften.

Reformens centrala innehåll innefattar organiseringsansvaret, servicen, finansieringen, personalen och helheten av informationssystem.

Organiseringsansvaret:

Kommuner vars arbetskraft uppgår till minst 20 000 personer kan själva ordna den arbetskraftsservice som omfattas av kommunens organiseringsansvar. Om en kommuns arbetskraft är mindre än 20 000 personer ska kommunen i syfte att ordna servicen bilda ett samarbetsområde (sysselsättningsområde) tillsammans med en eller flera andra kommuner så att arbetskraften uppgår till minst 20 000 personer. Sysselsättningsområdet ska utgöra ett geografiskt sammanhängande och i arbetsmarknads- och pendlingshänseende funktionellt område. De kommuner som bildar ett sysselsättningsområde ska avtala om hur arbetskraftsservicen och de uppgifter som har samband med arbetskraftsservicen ska organiseras baserat på lagstadgat samarbete enligt kommunallagen.

Servicen:

I samband med reformen överförs följande sysselsättnings- och företagsservice med tillhörande stödfunktioner till kommunernas organiseringsansvar: arbetsförmedlingsservice; information, rådgivning och vägledning; träning; arbetskraftsutbildning; utbildning inom omställningsskyddet; sakkunnigbedömningar som gäller enskilda kunders serviceprocess; försöksverksamhet enligt lag; arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt stöd, subventioner och ersättningar till arbetsgivare och enskilda kunder.

Finansieringen:

De tjänster som överförs till kommunerna utgör ett nytt statsandelsåliggande, för vilket det anvisas en hundra procentig statsandel. Ökningen av statsandelen för basservice riktas till kommunerna på basis av den arbetsföra befolkningen, antalet arbetslösa och kriteriet för främmande språk. Finansieringen ses över årligen. För finansieringen av tjänsterna gäller en övergångsperiod på två år. Kommunerna i sysselsättningsområdet svarar för finansieringen av tjänsterna, även om organiseringsansvaret har överförts på en annan kommun eller samkommun.

I reformen utvidgas kommunernas ansvar för kostnaderna för utkomstskyddets grunddel. Kommunens ansvar för finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa börjar tidigare än för närvarande och ökar stegvis. Kommunens ansvar

för finansieringen av arbetslöshetsförmåner ska i fortsättningen utöver arbetsmarknadsstödet också gälla grunddagpenningen samt en andel av den inkomstrelaterade dagpenningen som är lika stor som grunddelen. Kommunens finansieringsansvar bestäms utifrån hur många dagar den arbetsökande får arbetslöshetsförmån. Enligt den sporrande finansieringsmodellen ska aktiveringen av arbetslösa, dvs. hänvisandet till tjänster, i fortsättningen inte påverka kommunens finansieringsansvar för utkomstskyddet för arbetslösa. Kommunerna kompenseras för finansieringsansvaret för förmånerna i form av statsandelar. Kompensationen beräknas i en tvärsnittssituation.

Personalen:

Arbets- och näringsbyråns och närings-, trafik- och miljöcentralens personal övergår som gamla arbetstagare till kommuner eller samkommuner genom överlåtelse av rörelse. Reformen kan påverka kommunernas personal genom ändrade arbetsuppgifter. Vid beredningen av reformen ska en proaktiv personalpolitik som tar hänsyn till personalens nuvarande kompetens drivas. Personalen ska involveras i beredningen och genomförandet av reformen och i synnerhet i utvecklingen av nya verksamhetssätt.

Helheten av informationssystem:

Kommunerna och sysselsättningsområdena kommer att vara skyldiga att använda den helhet av informationssystem som tillhandahålls av staten som en del av arbets- och näringsjämnerna. Utvecklings- och förvaltningscentret (UF-centret) ansvarar för att utveckla och förvalta den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice, den nationella serviceplattformen för arbetskraftsservice och den riksomfattande helheten av kundinformationssystem för arbetskraftsservice. Kommuner kan skaffa tillägg som kompletterar helheten av kundinformationssystem och för vilka UF-centret definierar de tekniska kraven och kraven avseende datasäkerhet.

Beredningen i Egentliga Finland:

Kommunerna i landskapet inledde en dialog om reformen hösten 2022 och en gemensam beredning i början av 2023. Målet med det scenarioarbete som genomfördes under januari-mars var att fastställa de sysselsättningsområden som ska bildas i landskapet. Som resultat av detta arbete håller två sysselsättningsområden på att bildas i Egentliga Finland: Åbo sysselsättningsområde och Salo sysselsättningsområde. De omfattar alla kommuner i landskapet. Salo sysselsättningsområde ska bildas av Salo stad, Somero stad, Koskis kommun och S:t Mårtens kommun.

Avsiktsförklaringen om beredning av Åbo sysselsättningsområde:

Beredningen av Åbo sysselsättningsområde inleddes i maj 2023. I beredningen har deltagit Aura kommun, S:t Karins stad, Kimitoöns kommun, Gustavs kommun, Letala stad, Lundo stad, Loimaa stad, Masku kommun, Virmo kommun, Nådendals stad, Nousis kommun, Oripää kommun, Pemas stad, Pargas stad, Pyhärinta kommun, Pöytyä kommun, Reso stad, Rusko kommun, Sagu kommun, Tövsala kommun, Åbo stad, Nystads stad och Vemo kommun. Beredningen har samordnats av Åbo stad.

Beredningen av sysselsättningsområdet har styrts av den avsiktsförklaring som godkänts av kommunerna. I avsiktsförklaringen fastställdes riktlinjer för bildandet av ett sysselsättningsområde genom modellen med en ansvarig kommun. Avsikten är att ansvarig kommun inom Åbo sysselsättningsområde är Åbo stad. Uppgifter där myndigheternas befogenheter utövas kan även skötas av någon annan kommun som är part i avtalet.

Samarbetsavtal för Åbo sysselsättningsområde och plan för ordnande av arbetskraftsservice:

Kommunerna ska upplysa statsrådet om fullföljandet av organiseringsansvaret senast den 31 oktober 2023. Samtidigt ska en plan för hur arbetskraftsservicen kommer att ordnas lämnas in.

Samarbetsavtalet:

Parterna i samarbetsavtalet avtalar om hur den offentliga arbetskraftsservicen som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) ska ordnas. Avtalsparterna bildar ett samarbetsområde för ordnande av arbetskraftsservice. Kommunerna i sysselsättningsområdet ordnar arbetskraftsservicen och de uppgifter som har samband med arbetskraftsservicen enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice baserat på samarbete enligt 8 § i kommunallagen genom den s.k. modellen med en ansvarig kommun i enlighet med 51 § i kommunallagen.

Ansvaret för att ordna arbetskraftsservice och de uppgifter som har samband med arbetskraftsservicen överförs till den ansvariga kommunen, dvs. Åbo stad. Den ansvariga kommunen ska enligt 8 § 2 mom. i kommunallagen i fråga om de tjänster och andra åtgärder som ska organiseras svara för

1. lika tillgång till tjänsterna och åtgärderna,
2. fastställandet av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om dem,
3. det sätt som de produceras på,
4. tillsynen över produktionen och
5. utövandet av myndigheternas befogenheter.

Enligt 8 § 3 mom. i kommunallagen svarar kommunen för finansieringen av uppgifterna, även om organiseringsansvaret har överförts på en annan kommun eller samkommun.

Den kommun som har organiseringsansvaret kan avtala om delegering av arbetskraftsmyndighetens befogenheter till en medlemskommun i sysselsättningsområdet på det sätt som föreskrivs om avtal om skötsel av en myndighetsuppgift i 54 § i kommunallagen. När lagstiftningen ändras, ändras också de uppgifter som ingår i samarbetsavtalet på motsvarande sätt. Om andra än lagstadgade tjänster, uppgifter och samarbete samt kostnaderna för dem avtalas genom separata avtal.

I beslutsfattandet och förvaltningen inom sysselsättningsområdet följs den lagstiftning som gäller kommunerna samt Åbo stads stadgar, föreskrifter och anvisningar. Det beslutande organet för Åbo sysselsättningsområde är en nämnd som fungerar som en del av Åbo stads organisation när det gäller att organisera de lagstadgade uppgifterna inom arbetskraftsservicen som ett gemensamt kollegialt organ för kommunerna i sysselsättningsområdet och som arbetskraftsmyndighet inom sysselsättningsområdet.

Organet har tretton (13) ledamöter som fullmäktige i kommunerna i sysselsättningsområdet väljer för sin mandatperiod. Stadsfullmäktige i Åbo väljer sex (6) ledamöter och en personlig ersättare för var och en av dem.

Fullmäktige i S:t Karins stad, Lundo stad, Pemar stad och Sagu kommun väljer två (2) ledamöter med personliga ersättare i organet.

Fullmäktige i Masku kommun, Virmo kommun, Nådendals stad, Nousis kommun, Reso stad och Rusko kommun väljer två (2) ledamöter med personliga ersättare i organet.

Fullmäktige i kommunerna i Nystadsregionen, dvs. Gustavs kommun, Letala stad, Pyhäranta kommun, Tövsala kommun, Nystads stad och Vemo kommun väljer en ledamot (1) med personlig ersättare i organet.

Fullmäktige i kommunerna i Loimaaregionen, dvs. Aura kommun, Loimaa stad, Oripää kommun och Pöytyä kommun väljer en ledamot (1) med personlig ersättare i organet.

Fullmäktige i kommunerna i Åboland, dvs. Pargas stad och Kimitoöns kommun väljer en ledamot (1) med personlig ersättare i organet.

Ersättarna ska vara från en annan kommun än de ordinarie ledamöterna. Varje ledamot i organet har en röst.

Stadsfullmäktige i Åbo väljer en ordförande och en vice ordförande bland organets ledamöter. Ordföranden ska väljas bland de ledamöter som stadsfullmäktige i Åbo utser och vice ordföranden bland de ledamöter som de övriga medlemskommunerna utser. Vice ordföranden byts ut årligen i alfabetisk ordning efter kommunernas namn på finska.

Rätten att ta ärenden som nämnden har fattat beslut i upp till behandling kvarstår. Åbo stad kan utöva rätten att ta upp ärenden som nämnden har fattat beslut i upp till behandling, om nämndens beslut strider mot samarbetsavtalet, lag, föreskrifter eller fullmäktiges budgetbeslut, bryter mot ett likvärdigt bemötande av kommunerna eller orsakar en kommun i sysselsättningsområdet skada eller olägenhet.

Innan ett ärende som nämnden har fattat beslut i tas upp till behandling på nytt ska ärendet behandlas på ett kommundirektörmöte. De kommuner som berörs av ärendet ska beredas tillfälle att yttra sig i ärendet. Vilken kommun som helst i sysselsättningsområdet kan begära att rätten att ta upp ett ärende till behandling utövas.

Utgångspunkten är att den personal som sköter tjänsterna och uppgifterna övergår i anställning hos den ansvariga kommunen. Till den del den ansvariga kommunens befogenheter i fråga om lagstadgade tjänster överförs på en annan medlemskommun, kan den personal som sköter dessa uppgifter övergå i anställning hos kommunen i fråga. Den kommun som producerar lagstadgade tjänster kan också anställa annan personal för skötseln av myndighetsuppgifterna.

De kommuner som ingår i sysselsättningsområdet finansierar kostnaderna för arbetet. För ordnande av arbetskraftsservicen och de uppgifter som har samband med arbetskraftsservicen anvisas kommunerna en ny statsandel vars storlek bestäms enligt antalet invånare i arbetsför ålder, arbetslösa och personer med ett främmande språk som modersmål i kommunen.

Enligt 8 § 3 mom. i kommunallagen svarar kommunen för finansieringen av uppgifterna, även om organiseringsansvaret har överförts på en annan kommun eller samkommun.

Den relativa procentandelen för varje kommun i sysselsättningsområdet av de statsandelar för sysselsättning som hänför sig till överföringen av finansieringen av arbets- och näringstjänsterna i alla kommuner i området bestämmer kommunens finansieringsandel av nettokostnaderna för de gemensamma tjänsterna inom sysselsättningsområdet.

Kostnaderna fördelas enligt upphovsprincipen, förutsatt att det finns tillräcklig och tillförlitlig information för faktureringen samt att kostnadsfördelningen och

faktureringen kan genomföras till skäligen kostnader. De kostnader som fås direkt från utbetalningssystemet fördelas utifrån användning enligt upphovsprincipen.

Genom avtal om delegering av befogenheter enligt 54 § i kommunallagen kan också andra kommuner i sysselsättningsområdet än den ansvariga kommunen producera lagstadgad arbetskraftsservice. Den finansiering som behövs för att producera tjänsterna riktas då till den kommun som producerar tjänsten. Den kommun som uppgifterna delegerats till svarar för alla kostnader för uppgifterna.

Finansierings- och kostnadsfördelningsmodellen för Åbo sysselsättningsområde ses över efter en övergångsperiod på två år.

Planen för ordnande av arbetskraftsservice:

Samtidigt med samarbetsavtalet ska en plan för ordnande av arbetskraftsservice inom Åbo sysselsättningsområde lämnas till statsrådet. Sysselsättningsområdet ska säkerställa lika tillgång till och kvalitet på tjänsterna inom hela det område som omfattas av organiseringsansvaret. Planen beskriver i stora drag vilka lagstadgade tjänster som överförs till sysselsättningsområdet och hur dessa tjänster ska ordnas inom sysselsättningsområdet. Planen preciseras och kompletteras i takt med att planeringen framskrider och i enlighet med organets beslut.

Planeringen och utvecklingen av servicen är kontinuerliga och utgår från servicebehovet hos de arbetsökande kunderna och arbetsgivarkunderna i området.

Enligt planen ska det säkerställas att tillräckliga personalresurser som minst motsvarar de nuvarande reserveras för produktion av de gemensamma tjänster som koncentreras till den ansvariga kommunen. Tjänster som produceras som närservice kan tillhandahållas förutom vid ett verksamhetsställe i den ansvariga kommunen också vid lokala verksamhetsställen i kommuner som kan betjäna flera kommuner som ligger nära varandra. Därtill kan närservice tillhandahållas i varje annan kommun i sysselsättningsområdet i kommunernas egna lokaler av personal antingen från den ansvariga kommunen eller från de lokala verksamhetsställena.

Nätverket av verksamhetsställen för sysselsättningstjänster utvidgas jämfört med nuläget. Detaljerna kring utvidgningen klarnar vid den fortsatta beredningen. Den personal som reserveras för kundservice för personkunder ska dock placeras så nära kunderna som möjligt i kommunerna och i de verksamhetsområden som dessa bildar. Sysselsättningsområdet ansvarar också för att säkerställa lika tillgång till och kvalitet på företags- och arbetsgivartjänsterna inom hela det område som omfattas av organiseringsansvaret. Tjänsterna kan kompletteras med kommunernas egna personalresurser och sysselsättnings- och näringslivstjänster.

Personalen inom de tjänster som sköts centraliserat är anställd hos den ansvariga kommunen. Vid överlåtelse av rörelse är det möjligt, om så överenskomms, att också överföra personal i anställning hos kommuner som tillhandahåller service lokalt.

Som egen serviceproduktion inom sysselsättningsområdet ordnas myndighetstjänster, i regel arbetsförmedlingsservice, information, rådgivning och vägledning samt en del av sakkunnigbedömningarna. Största delen av träningarna, en del av sakkunnigbedömningarna, arbetskraftsutbildningarna och utbildningarna inom omställningsskyddet samt utbildningsförsöken kan produceras som köpta tjänster. Utgångspunkten är att köpta tjänster upphandlas

så att de är tillgängliga för kunderna inom hela sysselsättningsområdet. Enskilda tjänster kan dock riktas till vissa kundgrupper och/eller vissa kommuner enligt servicebehovet. Planeringen av upphandlingen av tjänster samordnas i den ansvariga kommunen så att alla kommuner involveras och kundernas servicebehov beaktas.

Man satsar särskilt på tjänster för kunder som har en svagare ställning på arbetsmarknaden genom att koppla de befintliga tjänsterna i kommunerna och de tjänster som olika partner och projekt tillhandahåller till den lagstadgade arbetskraftsservicen. Med kunder i svagare ställning avses bland annat långtidsarbetslösa, personer med ett främmande språk som modersmål, partiellt arbetsföra och unga.

Inom sysselsättningsområdet bedrivs ett omfattande och mångsidigt samarbete bland annat med andra myndigheter, välfärdsområdet, företag, läroanstalter och organisationer. Åbo sysselsättningsområde samarbetar med andra sysselsättningsområden med vilka det kan ingå avtal om överföring av uppgifter. Av dessa har man redan planer på att koncentrera utbetalningsuppgifterna för Åbo sysselsättningsområde och Salo sysselsättningsområde till Åbo.

Riksomfattande samarbete bedrivs bland annat i situationer där servicebehovet hos antingen personkunder eller företagskunder förutsätter samarbete med andra sysselsättningsområden. Centrala riksomfattande samarbetsparter för Åbo sysselsättningsområde är arbets- och näringsministeriet, som ansvarar för den riksomfattande styrningen av ordnandet av arbetskraftsservice, samt UF-centret, som sköter de nationella serviceuppgifterna och andra allmänna administrativa uppgifter inom arbetskraftsservicen och erbjuder myndigheterna vissa centraliserade stödtjänster.

Vid ordnandet av tjänsterna ska särskild uppmärksamhet fästas vid att påskynda övergången från sektorer med överutbud till sektorer med brist på kompetent arbetskraft och matchningsproblem samt vid att integrera och sysselsätta befolkningen med ett främmande språk som modersmål. Arbetskraftens rörlighet främjas också både inom och utanför sysselsättningsområdet. Man bereder sig på situationer med strukturomvandlingar genom att säkerställa ett flexibelt och snabbt reagerande servicesystem.

Tidsplan för beredningen av Åbo sysselsättningsområde:

Ett samarbetsavtal om att ordna arbetskraftsservicen och de uppgifter som har samband med arbetskraftsservicen i lagstadgat samarbete enligt kommunallagen (410/2015) samt en plan för hur arbetskraftsservicen kommer att ordnas inom ramen för upplysningsskyldigheten ska lämnas till statsrådet senast den 31 oktober 2023. Statsrådet fastställer sysselsättningsområdena den 27 februari 2024.

De kommuner som godkänner samarbetsavtalet för Åbo sysselsättningsområde inleder utarbetandet av en verkställighetsplan. Verkställigheten av att starta upp serviceproduktionen och av annan kontrollerad överföring av uppgifterna inleds den 1 januari 2024.

Organiseringsansvaret för den offentliga arbetskraftsservicen överförs till kommunerna den 1 januari 2025. Samtidigt övergår den personal som sköter uppgifterna inom staten i anställning hos kommunerna genom överlåtelse av rörelse.

Information om beslutet till Åbo stad:

Information om kommunens beslut om samarbetsavtalet ska lämnas till Åbo stad senast den 27 oktober 2023.

Viljeförklaring om produktion av tjänster:

De kommuner som undertecknar samarbetsavtalet kan förklara sin vilja att producera lagstadgad arbetskraftsservice i enlighet med 54 § i kommunallagen. Viljeförklaringen lämnas till den ansvariga kommunen i samband med att den kommun som undertecknar avtalet informerar den ansvariga kommunen om sitt beslut om samarbetsavtalet. Viljeförklaringarna sammanställs i ett tilläggsprotokoll som fogas till samarbetsavtalet.

Samarbetsavtalet för Åbo sysselsättningsområde och planen för ordnande av arbetskraftsservice finns som bilagor till föredragningslistan.

Bilaga

Samarbetsavtal för Åbo sysselsättningsområde
Plan för ordnande av arbetskraftsservice

Föredragande

Tf. stadsdirektör Hanna-Maria Grandell, tfn 050 473 9910
fornamn.efternamn@pargas.fi

Beslutsförslag

Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktige att stadsfullmäktige

1) godkänner samarbetsavtalet för Åbo sysselsättningsområde och planen för ordnande av arbetskraftsservice och befullmäktigar tf. stadsdirektören att underteckna samarbetsavtalet tillsammans med livskraftschefen

2) beslutar att Pargas stad härvid förklarar sin vilja att producera lagstadgad arbetskraftsservice i enlighet med 2 § i kommunallagen

3) justerar protokollet för detta ärendes del vid sammanträdet och sänder redan som ett preliminärt besked ett utdrag ur stadsstyrelsens beslut på grund av den tidsfrist som utsatts för godkännande av avtalet.

Beslut

Förslaget godkändes.

Delgivning

Avtalsparterna (Aura kommun, S:t Karins stad, Kimitoöns kommun, Gustavs kommun, Letala stad, Lundo stad, Loimaa stad, Masku kommun, Virmo kommun, Nådendals stad, Nousis kommun, Oripää kommun, Pemas stad, Pyhäranta kommun, Pöytyä kommun, Reso stad, Rusko kommun, Sagu kommun, Tövsala kommun, Åbo stad, Nystads stad och Vemo kommun)

Livskraftschefen, näringslivschefen, projektchefen, stadens ledningsgrupp
